

ONTWIKKELPAD CIRCULAIRE INKOOP

Grondstoffen worden schaarser en raken op den duur uitgeput. Door circulair in te kopen wordt de inzet van nieuwe grondstoffen geminimaliseerd en door producten en materialen zo hoogwaardig mogelijk opnieuw in te zetten, behouden ze hun waarde en worden de grondstofkringlopen gesloten. Hier zijn wij in Steenwijkerland goed in, want er zijn al meerdere lokale grondstofkringlopen gesloten.

Kortom, circulaire inkoop is een belangrijk instrument voor het aanjagen van de circulaire economie. Het kan namelijk het (her) gebruik van circulaire producten en materialen stimuleren. Het is dan wel belangrijk om de juiste uitvraag te doen, want alleen op deze manier kan je inkoop inzetten als aanjager van de circulaire economie.

Inkoop inzetten als instrument om de circulaire economie aan te jagen is niet vrijblijvend. Zoals u weet moet de gemeente Steenwijkerland in 2030 50% circulair inkopen. De weg er naartoe is lastig, omdat er nog veel onduidelijkheden zijn en je daardoor niet goed weet wat je juist wel en niet kan uitvragen. Hoeveel elektrisch materieel is er bijvoorbeeld in 2030 beschikbaar en hoe zit het tegen die tijd met de laadinfrastructuur, zijn realistische vragen.

Maar de onzekerheden in de toekomst moeten ons nu niet tot stilstand brengen bij de transitie naar een circulaire economie, want er kan ook al heel veel wél. Zeker in Steenwijkerland. Juist daarom heeft de Business Club Steenwijkerland nagedacht over een ontwikkelpad richting 2030, waarbij minimaal 50% circulaire inkoop het doel is.

Bij het opstellen van dit ontwikkelpad zijn een gelijk speelveld, lokale ondernemers mee laten groeien en een consequente lijn belangrijke uitgangspunten geweest.

VOORSTEL ONTWIKKELPAD BCS Wat kun je nu al doen?

HVO 100

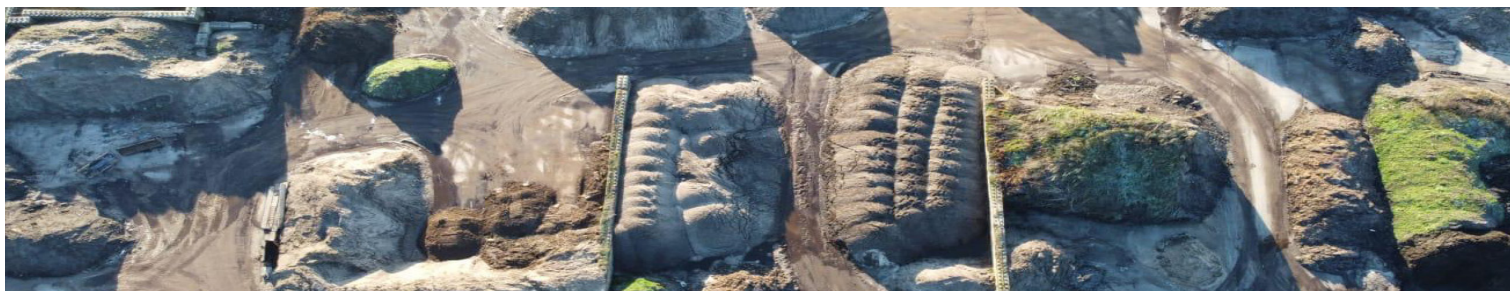
HVO 100 (hydrotreated vegetable oil) als brandstof eisen.

Een consequente lijn in uitvragen vinden wij belangrijk. Het volledige emissieloos werken is nu nog een brug te ver. Het materieel is, zeker bij veel lokale ondernemers, nog niet beschikbaar en ook is het laden van dit materieel op locatie een uitdaging. Ons advies is daarom om dit nog niet voor te schrijven, maar het emissieloos werken een onderdeel te laten zijn van de leercurve. Wel is er een maatregel mogelijk die direct veel CO2 kan besparen, te weten HVO 100. Het waterschap eist dit al bij haar werken op de volgende manier:

"Het in te zetten materieel moet gebruik maken van HVO 100 (hydrotreated vegetable oil) als brandstof. Bij het niet gebruiken van HVO 100 brandstof wordt het werk opgeschort. De opdrachtgever verkrijgt op dat moment het recht, op kosten van de opdrachtnemer, een andere aannemer in te huren om het resterende werk uit te voeren".

Waarom HVO 100 voorschrijven?

HVO100-brandstof is beter voor de motoren en scheelt onderhoudskosten. Ook is het efficiënter en hoeft er minder AdBlue toegevoegd te worden. Dit is een vloeistof die de uitstoot van stikstofoxiden uit de uitlaat van zware dieselveertuigen vermindert. Daarnaast levert de duurzame diesel een CO2-reductie op van maar liefst 90 procent in vergelijking met normale diesel.

LEIDRAAD BESTEKKEN

Leidraad voor bestekken opstellen om te komen tot een uniforme en consequente vraagstelling

Toelichting: de gemeente Steenwijkerland werkt met veel verschillende bestekschrijvers. Dit is niet erg, maar de regie voor het bestek moet wel bij de gemeente blijven liggen, want de gemeente heeft als opdrachtgever een belangrijke rol in de keten.

Een leidraad voor bestekken die een bestekschrijver verplicht moet gebruiken biedt hiervoor de uitkomst. Wij stellen graag met de gemeente een leidraad voor bestekken op.

En alvast 2 adviezen voor deze leidraad:

- Schrijf geen certificeringen (als CO2 prestatieladder, ladder van Lansink) voor in bestekken. Certificeringen maken het voor lokale ondernemers juist lastiger om in te schrijven.
- Omschrijf in de bestekken de items die je ook kunt controleren

GRONDSTOFFENCOÖRDINATOR

Wij stellen voor om op korte termijn een lokale grondstoffencoördinator aan te stellen.

Deze grondstoffencoördinator brengt vraag en aanbod van vrijkomende materialen in verschillende fases van projecten bij elkaar, denkt vooruit voor wat betreft circulaire kansen en leest mee met bestekken.

Met als resultaat dat vrijkomende materialen vaker hergebruikt worden binnen projecten en aanbestedingen.

GRONDBANK KOPIEREN

Voorbeeld grondbank kopiëren naar andere grondstofstromen

Zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers zijn gewend om te werken met een grondbank. Hoe werkt dit:

1. In bestek wordt het volgende opgenomen:
  - a. Waar het opslagterrein voor de vrijkomende grond is. De opslag van vrijkomende grond is gesitueerd bij: Grondbalans Noord-Oost ekB.V. Oevers 14 8331 VC Steenwijk
  - b. Dat de vrijkomende grond naar dit opslagterrein vervoerd moet worden en dat ook de acceptatiekosten moeten worden verrekend via een stelpost.

Voorbeeld:

1220		.....	Grond vervoeren
122010	220202	.....	Grond vervoeren.
		.....	Situering: tijdelijk gronddepot
		.....	Grondsoort: matig fijn humeus zand cq zand, matig
		.....	fijn, licht zandig, gebruiksklasse I
		1.....	Grond vrijgekomen bij het ontgraven van de cunetten
		.....	omschreven in bestekspostnr(s). 121010 t/m 121060
		2.....	Vervoeren naar: gronddepot van Grondbalans
		.....	Noord-Oost, stortlocatie: Oevers 5, 8331 VC Steenwijk
		.....	Openingstijden: ma-vr 7:30-16:00 uur
		.....	Halen of brengen van/naar de stortlocatie dient altijd van
		.....	tevorens telefonisch gemeld te worden bij de
		.....	terreinbeheerder
		.....	De aannemer dient rekening te houden met weging via
		.....	weegbrug
		.....	Acceptatiekosten dienen te worden verrekend via de
		.....	stelpost 950020
		.....	Grondsoorten gescheiden aanleveren

Door op deze manier te werken is het speelveld en kosten voor iedereen gelijk en weet je als opdrachtgever wat er met de vrijkomende grond gebeurt, je houdt de regie.

Voor de 'grond' stroom werkt dit al jarenlang goed en wat ons betreft kopiëren we dit principe naar andere stromen.

VALT VRIJ ERUIT

Valt vrij aan de aannemer eruit daar waar het kan.

We hebben vele bestekken geanalyseerd en in de meeste bestekken is voor vrijkomend materiaal opgenomen 'valt vrij aan de aannemer'.

Om de transitie naar een circulaire economie te maken moet deze post eruit gehaald worden, zoals dat ook bij grond vaak gedaan wordt. Want je wilt juist regie houden op het vrijkomende materiaal en daar waar het kan hergebruiken. Voor veel stromen kan je dit nu al regelen.

We stellen voor om voor de volgende stromen het op dezelfde manier te regelen als nu vaak al voor de grondstroom gedaan wordt:

Dat we op deze manier werken moet onderdeel zijn van de leidraad voor bestekken, zodat we grip hebben en houden op deze grondstoffen.

UITGELICHT: STENENBANK

Hoe werkt de lokale stenenbank?

Op de locatie van de stenenbank worden alle vrijkomende stenen verzameld die geschikt zijn voor hergebruik. Het gaat hierbij met name om het authentiek gebakken bestratingmateriaal.

Door als gemeente eigenaar te blijven van de vrijkomende stenen en deze op te slaan bij de stenenbank kunnen ze later weer toegepast worden in nieuwe werken.

Door op deze manier te werken bespaar je als gemeente geld, je hoeft immers geen storkosten te betalen en geen nieuwe stenen/tegels in te kopen.

Daarnaast bespaar je natuurlijk grondstoffen en gebruikte stenen/tegels zien er in bestaande trottoirs toch ook veel mooier uit, vindt u niet?

Stroom	Opnemen in bestek
Grond	Naar Grondbank Grondbalans Noord-Oost B.V. Oevers 14 8331 VC Steenwijk Acceptatiekosten verrekenen via stelpost
Stenen	Naar Stenenbank Koematen Acceptatiekosten verrekenen via stelpost
Groen	Naar Groenbank Oevers 15 8331 VC Steenwijk Acceptatiekosten verrekenen via stelpost
Betonproducten	Scheiden op het werk en schoon aanleveren bij Betonbank Oevers 15 8331 VC Steenwijk Acceptatiekosten verrekenen via stelpost
Rioolslib	Naar Grondbank Grondbalans Noord-Oost B.V. Oevers 14 8331 VC Steenwijk Acceptatiekosten verrekenen via stelpost

We hebben al een stenenbank, geloven met elkaar in het concept, maar moeten nu meer grip krijgen op deze stromen.

Dit kan je als gemeente deels borgen bij de inkoop, maar je moet dit ook coördineren. De grondstoffencoördinator vervult hier wat ons betreft een belangrijke rol in.

ONTWIKKELEN LEERCURVE

BCS is erg tevreden over de samenwerking met de gemeente Steenwijkerland op het gebied van 'Beter Aanbesteden'.

We weten elkaar goed te vinden, de lijntjes zijn kort en ons bedrijvenregister is een uitstekend hulpmiddel gebleken om lokale inkoop te bevorderen. Door deze jarenlange samenwerking hebben we een goede basis gevormd om ook het thema circulair inkopen samen op te pakken.

We beseffen maar al te goed dat lokaal circulair aanbesteden op gespannen voet staat met de level playing field regels van het aanbesteden. Het is daarom volgens ons nuttig en effectief om gezamenlijk de weg van het circulair aanbesteden te bewandelen.

Wij stellen voor een leercurve van 3 jaar te ontwikkelen voor het circulair aanbesteden.

De volgende elementen kunnen een onderdeel zijn van dit leerproces:

- Een werkgroep circulair inkopen (gemeente, BCS/ondernemers) oprichten.
- Leidraad voor bestekken gezamenlijk opstellen en uitvoering evalueren en bijsturen waar nodig.
- Leren van andere gemeentes door per jaar 3 circulaire aanbestedingen te analyseren. Hierbij wordt o.a. gekeken naar aanbestedingsteksten en resultaten op circulaire onderdelen.
- Het aanstellen van een onafhankelijke grondstoffencoördinator.
- Per jaar twee kennissessies voor ondernemers en opdrachtgever om het circulair aanbesteden te stimuleren. We kijken hierbij naar doel en noodzaak.

GOED VOORBEELD

Herontwikkeling Gedempte Steenwijkerdiep

Op dit moment is de herontwikkeling van het Gedempte Steenwijkerdiep in uitvoering. Dit project willen we graag uitlichten, omdat dit wat ons betreft een goed voorbeeld is.

Wat is het geval?

Supermarkten Jumbo en Aldi (Gedempte Steenwijkerdiep) en de Lidl (Tukseweg) willen graag uitbreiden en/of verhuizen. Hiervoor heeft de gemeente samen met de supermarkten een plan gemaakt. In deze plannen worden de eerdere locaties van Rijkmans en de Edah ook meegenomen.

Daarnaast wil de gemeente het openbaar gebied aanpakken, de kop van het Steenwijkerdiep en de toegang naar het park Rams Woerthe.

Voor de realisatie is een mooie samenwerking ontstaan tussen vooraf geselecteerde, lokale partijen. Door met lokale partijen te werken is de betrokkenheid bij het project groot en worden de reiskilometers beperkt. Daarnaast vinden er veel circulaire toepassingen plaats.

Wist u bijvoorbeeld, dat:

- Vrijkomende hele betonstenen, eventueel na tussenopslag bij de lokale stenenbank, weer in lokale werken worden toegepast?
- Vrijkomende grond naar de lokale grondbank gaat en deze grond, na eventuele bewerking en inkeuring, weer in nieuwe lokale werken wordt gebruikt?
- Vrijkomend groen na lokale bewerking weer terugkomt als grond of groen in gemeentelijke plantvakken? En dat de planten het hierdoor beter doen?
- Het vrijkomende betonpuin na breken, zeven en inkeuren weer wordt gebruikt als grind- en zandvanger in nieuwe grondstoffen en betonproducten?

ANDERE KANSEN

Onderzoeken andere kansen

Naast eerdergenoemde stromen zien wij kansen in de PVC, hardhout, asfalt en A/B hout stromen. Hoe dit op te schrijven in een bestek, moet echter nog uitgedacht worden. Wat ons betreft is dat een onderdeel van onze gezamenlijke leercurve.